

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Ідентифікація сортів в сортовій сертифікації та інтелектуальна власність»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Код і найменування спеціальності	Н1 Агрономія.
Тип і назва освітньої програми	ОПП Насінництво і насіннєзнавство
Курс, семестр	Курс – 1, семестр – 2
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4, Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 14 год., практичних занять – 18 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології Кафедра селекції, насінництва і генетики
Контактні дані розробника	Білявська Людмила Григорівна доктор с.-г. наук, професор <i>Контакти:</i> ауд. 56 (навчальний корпус №1) <i>e-mail:</i> Ljudmyla.biliavska@pdau.edu.ua сторінка науково-педагогічного працівника: https://www.pdau.edu.ua/people/bilyavska-lyudmyla-grygorivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Знання з навчальних дисциплін: «Ботаніка», «Генетика», «Селекція і насінництво польових культур», «Державна кваліфікаційна експертиза сортів рослин».
Компетентності	<i>Загальні:</i> ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. ЗК3. Здатність виявити, ставити та вирішувати проблеми. <i>Фахові:</i> СК9. Здатність розробляти технології виробництва насіння і садивного матеріалу сільськогосподарських культур на основі аналізу ресурсів, правових аспектів та потреб галузі.
Результати навчання	РН15. Вміти використовувати сучасні технології виробництва насіння і садивного матеріалу та впроваджувати новітні елементи технології, враховуючи ресурсний потенціал підприємств і регіонів. Вміти розробляти і коригувати технології виробництва на перспективу.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК

(SOFT SKILLS)

Вивчення навчальної дисципліни передбачає розвиток у здобувачів навичок критичного мислення, комунікації, командної роботи, уміння приймати рішення на основі здатності розробляти і реалізовувати технології виробництва сертифікованого насіння.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сформувати у здобувачів вищої освіти знання, вміння та практичні навички щодо інтелектуальної власності, правових основ обігу сортів і гетерозисних гібридів сільськогосподарських культур. Навчити здобувачів вищої освіти сучасним методам ідентифікації сортів в процесі сортової сертифікації.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1. Поняття інтелектуальної власності.
Тема 2. Сорт рослин як засіб сільськогосподарського виробництва та об'єкт інтелектуальної власності.
Тема 3. Законодавча база сучасного насінництва.
Тема 4. Адаптація національного насінництва до міжнародних схем сортової сертифікації.
Тема 5. Значення сортової ідентифікації в насінництві польових культур.
Тема 6. Методи державного сортового контролю.
Тема 7. Морфологічні ознаки сортів та їх використання в сортовій сертифікації.
Тема 8. Види платежів за використання сорту.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

словесні методи: лекція, розповідь-пояснення; бесіда.
наочні методи: ілюстрування, демонстрування.
практичні методи: практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою.
самостійна робота без контролю викладача: завдання самостійної роботи.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру і достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи та завершується заліком із занесенням у відомість обліку успішності. Схема нарахування балів та критеріїв оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу.

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

щодо термінів виконання та перекладання

Всі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін, згідно розкладу. Якщо здобувач вищої освіти пропустив заняття, він має відпрацювати його протягом двох наступних тижнів, виконавши завдання згідно методичних вказівок для виконання лабораторних робіт та самостійної роботи;

- щодо академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись «Кодексу академічної доброчесності». Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці:

<http://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesmist>.

- щодо використання інструментів штучного інтелекту	Використання ШІ допускається виключно для пошуку і систематизації наукових джерел; перекладу іноземних текстів; перевірки граматики та орфографії власного тексту; підготовки структури або плану роботи; підготовки ілюстративних матеріалів до презентацій. У разі використання ШІ здобувач зобов'язаний розкрити факт використання ШІ у поданій роботі. Розкриття здійснюється у вигляді окремого запису в роботі із зазначенням назви використаної ШІ-системи і мети її використання. Розкриття розміщується: у текстових роботах – наприкінці роботи або в методологічному розділі; у презентаціях – на останньому слайді або в примітках до слайдів; в інших форматах – у місці, що забезпечує однозначну ідентифікацію використання ШІ. Ненадання розкриття у разі використання ШІ є підставою для кваліфікації дій здобувача як порушення академічної доброчесності, відповідно до розділу VI Правил. https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/pravylavvykovystannvyshivosvitnomuprocesipdau.pdf
- щодо відвідування занять	Відвідування занять є обов'язковим згідно розкладу дзвінків. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба або академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Відсутність здобувача на заняттях передбачає самостійне опрацювання матеріалу та не звільняє його від виконання завдання на самостійну підготовку або завдання поточного контролю.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті) на обов'язковий компонент освітньої програми або його частину) перед опануванням даного освітнього компонента. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.
- щодо оскарження результатів оцінювання	Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти повинен звернутися з письмовою заявою до директора ННІ АТСЕ. Заяву повинна розглянути апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора ННІ АТСЕ
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	

Основні

1. Мазур О.В., Мазур О.В., Лозінський М.В. М. Селекція та насінництво польових культур: навчальний посібник. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 348 с.
2. Посібник для аудиторів із сертифікації насіння / видання друге, доопрацьоване і доповнене; автори: Дзюбецький Б.В., Алдошин А.В., Черчель В.Ю., Кирпа М.Я., Боденко Н.А., Федоренко Е.М., Ковальов Д.В., Гайдаш О.Л., Купар Ю.Ю., Ващенко В.В., Лобко Т.К., Шевченко О.О., Таганцова М.М. Київ, Аграрна наука. 2023. 208 с.

Допоміжні

3. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні на 2026рік. <https://sops.gov.ua/reestr-sortiv-roslin>
4. Державний реєстр суб'єктів насінництва та розсадництва на 2026 р. Київ. <https://agro.me.gov.ua/storage/app/uploads/public/5f2/d0a/bb0/5f2d0abb03e71933845769.pdf>
5. Методика проведення експертизи сортів рослин групи зернобобових та круп'яних на відмінність, однорідність і стабільність / Український інститут експертизи сортів рослин: ред. Ткачик С.О. укл. Костенко Н.П., Гринів С.М. та ін, - 2-ге вид. випр. і доп. Вінниця. 2016. 2017 с. ISBN 978-966-924-593-9.
6. Методика проведення експертизи сортів рослин групи технічних на відмінність, однорідність і стабільність / Український інститут експертизи сортів рослин: ред. Ткачик С.О. укл. Костенко Н.П., Гринів С.М. та ін, - 2-ге вид. випр. і доп. Вінниця. 2016. 188 с. ISBN 978-966-924-601-1.
7. Методика проведення експертизи сортів рослин групи зернових на відмінність, однорідність і стабільність / Український інститут експертизи сортів рослин: ред. Ткачик С.О. укл. Костенко Н.П., Гринів С.М. та ін, - 2-ге вид. випр. і доп. Вінниця. 2016. 164 с. ISBN 978-966-924-594-6
8. Методика проведення експертизи сортів рослин групи олійних на відмінність, однорідність і стабільність / Український інститут експертизи сортів рослин: ред. Ткачик С.О. укл. Костенко Н.П., Гринів С.М. та ін, - 2-ге вид. випр. і доп. Вінниця. 2016. 178 с. ISBN 978-966-924-599-1.
9. Методика проведення ділянкового (грунтового) та лабораторного сортового контролю (POST-cjntrol) / Український інститут експертизи сортів рослин: укл. Ткачик С.О., Лещук Н.В., Гринів С.М., Костенко Н.П., та ін, - 2-ге вид. Вінниця. 2018. 31 с. ISBN 978-966-924-033-0.
10. Tymchuk V., Matviiets V., Biliavska L. Methodology of evaluation the owner of the object of intellectual property rights in th market of selection-seed innovations. Innovative approaches to ensuring the quality of education, scientific research and technological processes: Edited by Gawron-Lapuszek, Ya. Suchukova Sies of monograph Faculty of Technology, Katowice, 2021. С. 1031-1035. ISBN 978-83-957298-6-7
11. Sichkar V, Orekhivskiy V., Bilyavskaya L., Kryvenko A., Solomonov R., Diyanova A. USE OF SOYBEAN GENETIC RESOURCES TO CREATE HIGHLY ADAPTIVE VARIETIES. International Journal of Ecosystems and Ecology Science (IJEES). 2022. Volume 12, issue 1, <https://doi.org/10.31407/ijeec>; <https://doi.org/10.31407/ijeec12.1>
12. Ludmila BELYAVSKAYA, Yurii BELYAVSKIY, Maksym KULYK, Anna TARANENKO, Svetlana DIDOVICH. (2022). Soybean growing under inoculation by Bradyrhizobium japonicum strains in the Forest-steppe and Steppe zones of Ukraine. Zemdirbyste-Agriculture. Vol. 109, No. 3, p. 203–210. DOI 10.13080/z-a.2022.109.026

Інформаційні ресурси

13. Інтернет-джерело. Одеська національна наукова бібліотека. Режим дост<http://94.158.152.98/opac/index.php?url=/notices/index/IdNotice:344337/Source:default>
14. Інтернет-джерело. Український інститут експертизи сортів рослин. Режим доступу: <https://www.sops.gov.ua/>
15. Інтернет-джерело. Нормативні вимоги до ведення насінництва в сучасних умовах. Електронний ресурс – Режим доступу: <http://unt.org.ua>

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри селекції, насінництва і генетики...
протокол від 01.09.2026 № 1

**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

«Ідентифікація сортів в сортовій сертифікації та інтелектуальна власність»

Назва теми	Виконання практичного завдання	Виконання завдань самост. роботи	Разом
<i>Тема 1.</i> Поняття інтелектуальної власності		8	8
<i>Тема 2.</i> Сорт рослин як засіб сільськогосподарського виробництва та об'єкт інтелектуальної власності.	5	8	13
<i>Тема 3.</i> Законодавча база сучасного насінництва.	5	8	13
<i>Тема 4.</i> Адаптація національного насінництва до міжнародних схем сортової сертифікації.	5	8	13
<i>Тема 5.</i> Значення сортової сертифікації в насінництві польових культур.	5	8	13
<i>Тема 6.</i> Методи державного сортового контролю.	-	8	8
<i>Тема 7.</i> Морфологічні ознаки сортів та їх використання в сортовій сертифікації.	5/5/5	8	23
<i>Тема 8.</i> Види платежів за використання сорту.		9	9
Разом	35	65	100

Шкала та критерії оцінювання виконання практичного завдання

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: практичне завдання виконано й оформлено, згідно вимог; здобувач ґрунтовно і послідовно розкриває засвоєний теоретичний матеріал; демонструє системні знання з ідентифікації сортів у сортовій сертифікації та інтелектуальній власності; критично осмислює елементи ідентифікації сортів; застосовує теоретичні знання для вирішення практико зорієнтованих завдань з проектування і організації процесів сортової сертифікації сортів польових культур; наводить необхідні приклади, аргументує їх.
4	Здобувач демонструє достатній рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: практичне завдання виконано й оформлено, згідно вимог; здобувач послідовно розкриває засвоєний теоретичний матеріал; демонструє достатні знання з ідентифікації сортів та інтелектуальної власності; критично осмислює елементи ідентифікації сортів; застосовує теоретичні знання для вирішення практико зорієнтованих завдань з проектування і організації процесів сортової сертифікації сортів польових культур; наводить приклади.
3	Здобувач демонструє посередній рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання вище: практичне завдання виконано й оформлено, з помилками; здобувач не повністю розкриває засвоєний теоретичний матеріал; демонструє посередні знання з ідентифікації сортів та інтелектуальної власності; з допомогою викладача осмислює елементи ідентифікації сортів; намагається застосовувати теоретичні знання для вирішення практико зорієнтованих завдань з проектування і організації процесів сортової сертифікації сортів польових культур; намагається наводити приклади.
2	Здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: практичне завдання виконано й оформлено, згідно вимог; здобувач частково розкриває засвоєний теоретичний матеріал; демонструє задовільні знання з ідентифікації сортів та інтелектуальної власності; з допомогою викладача намагається осмислювати елементи ідентифікації сортів; намагається застосовувати теоретичні знання для вирішення практико зорієнтованих завдань з проектування і організації процесів сортової сертифікації сортів польових культур; приклади не наводить.
1	Здобувач демонструє незадовільний рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: практичне завдання виконано без дотримання вимог до оформлення; здобувач частково розкриває засвоєний теоретичний матеріал; демонструє незадовільні знання з ідентифікації сортів та інтелектуальної власності; без допомоги викладача не намагається осмислити елементи ідентифікації сортів; некоректно застосовує фрагментарні теоретичні знання для вирішення практико зорієнтованих завдань з проектування і організації процесів сортової сертифікації сортів польових культур
0	Практичне завдання не виконане, відсутні відповіді і розв'язання отриманих завдань, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
8-9	Виконання самостійної роботи демонструє високий рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: самостійна робота виконана й оформлена, згідно методичних вимог, здобувач ґрунтовно і послідовно розкриває засвоєний теоретичний матеріал, демонструє високі знання з ідентифікації сортів та інтелектуальної власності, критично осмислює елементи ідентифікації сортів; застосовує теоретичні знання для вирішення практико зорієнтованих завдань з проектування і організації процесів сортової сертифікації; під час виконання завдань наводить необхідні приклади, аргументує їх; матеріал подано з виділеннями і систематизацією головного, розкриттям суті та критичною оцінкою висвітлення питання у науковій та навчальній літературі.
6-7	Виконання самостійної роботи демонструє достатній рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: самостійна робота виконана й оформлена, згідно методичних вимог, здобувач ґрунтовно і послідовно розкриває засвоєний теоретичний матеріал, демонструє хороші знання з ідентифікації сортів та інтелектуальної власності, осмислює елементи ідентифікації сортів; застосовує теоретичні знання для вирішення практико зорієнтованих завдань з проектування і організації процесів сортової сертифікації польових культур; під час виконання завдань наводить приклади, аргументує їх; матеріал подано з основним розумінням суті але без критичної оцінки висвітлення питання у науковій та навчальній літературі.
4-5	Виконання самостійної роботи демонструє посередній рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: самостійна робота виконана й оформлена, згідно методичних вимог із незначними недоліками, здобувач розкриває засвоєний теоретичний матеріал, демонструє посередні знання з ідентифікації сортів та інтелектуальної власності, осмислює елементи ідентифікації сортів; намагається застосовувати теоретичні знання для вирішення практико зорієнтованих завдань з проектування і організації процесів сортової сертифікації польових культур; під час виконання завдань наводить приклади, аргументує їх; матеріал подано з основним розумінням суті але без критичної оцінки висвітлення питання у науковій та навчальній літературі і без виділення проблемних питань.
2-3	Виконання самостійної роботи демонструє задовільний рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: самостійна робота виконана й оформлена із помилками, здобувач частково розкриває засвоєний теоретичний матеріал, демонструє задовільні знання з ідентифікації сортів та інтелектуальної власності, без критичного осмислення елементи ідентифікації сортів; під час виконання завдань намагається застосовувати теоретичні знання для вирішення практико зорієнтованих завдань з проектування і організації технологічних процесів сортової сертифікації польових культур; використовує застарілу інформацію без критичної оцінки.
1	Виконання самостійної роботи демонструє незадовільний рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: самостійна робота виконана частково, містить грубі помилки, теоретичний матеріал не розкрито, здобувач демонструє незадовільні знання з ідентифікації сортів та інтелектуальної власності, з допомогою викладача слабо осмислює елементи ідентифікації сортів; під час виконання завдань не намагається застосовувати теоретичні знання для вирішення практико зорієнтованих завдань з проектування і організації технологічних процесів сортової сертифікації польових культур, використовує застарілу інформацію.
0	Завдання самостійної роботи не виконані, відсутні відповіді на запитання, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.